

III

(Förberedande akter)

RÅDET

RÅDETS STÅNDPUNKT (EU) nr 6/2013 VID FÖRSTA BEHANDLINGEN

inför antagandet av Europaparlamentets och rådets direktiv om normer för mottagande av personer som ansöker om internationellt skydd (omarbetning)

Antagen av rådet den 6 juni 2013

(2013/C 179 E/01)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR
ANTAGIT DETTA DIREKTIV

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktions-
sätt, särskilt artikel 78.2 f,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommit-
téns yttrande ⁽¹⁾,

med beaktande av Regionkommitténs yttrande ⁽²⁾,

i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet ⁽³⁾, och

av följande skäl:

- (1) Ett antal väsentliga ändringar bör göras av rådets direktiv 2003/9/EG av den 27 januari 2003 om miniminormer för mottagande av asylsökande i medlemsstaterna ⁽⁴⁾. Av tydlighetsskäl bör det direktivet omarbetas.
- (2) En gemensam asylopolitik, inklusive ett gemensamt europeiskt asylsystem, är en del av Europeiska unionens målsättning att gradvis upprätta ett område med frihet, säkerhet och rättvisa som är öppet för dem som av olika

omständigheter legitimt tvingas söka skydd inom unionen. En sådan politik bör bygga på principerna om solidaritet och rättvis fördelning av ansvar, inklusive ekonomiska konsekvenser, mellan medlemsstaterna.

- (3) Europeiska rådet enades vid sitt särskilda möte i Tammerfors den 15 och 16 oktober 1999 om att arbeta för att skapa ett gemensamt europeiskt asylsystem, grundat på en fullständig och allomfattande tillämpning av Genèvekonventionen om flyktingars rättsliga ställning av den 28 juli 1951, kompletterad genom New York-protokollet av den 31 januari 1967, (nedan kallad *Genèvekonventionen*), och på så sätt bekräfta principen om *non-refoulement*. Den första etappen av det gemensamma europeiska asylsystemet fullbordades genom antagandet av de rättsakter för ändamålet, däribland direktiv 2003/9/EG, som anges i fördragen.
- (4) Vid Europeiska rådets möte den 4 november 2004 antogs Haagprogrammet, som anger målen som skulle genomföras för området med frihet, säkerhet och rättvisa för perioden 2005–2010. I Haagprogrammet uppmanades Europeiska kommissionen i detta avseende att slutföra utvärderingen av den första etappens instrument, och att förelägga Europaparlamentet och rådet den andra etappens instrument och åtgärder.
- (5) Vid Europeiska rådets möte den 10–11 december 2009 antogs Stockholmsprogrammet, som upprepade åtagandet att uppnå målet att till 2012 skapa ett gemensamt område för skydd och solidaritet grundat på ett gemensamt asylofförande och en enhetlig status för dem som beviljats internationellt skydd, med höga skydds nivåer och rättvisa och ändamålsenliga förfaranden. Enligt Stockholmsprogrammet är det också av avgörande betydelse att individer, oberoende av i vilken medlemsstat deras ansökan om internationellt skydd har inlämnats, erbjuds likvärdig behandling i fråga om mottagningsvillkor.

⁽¹⁾ EUT C 317, 23.12.2009, s. 110 och EUT C 24, 28.1.2012, s. 80.

⁽²⁾ EUT C 79, 27.3.2010, s. 58.

⁽³⁾ Europaparlamentets ståndpunkt av den 7 maj 2009 (EUT C 212 E, 5.8.2010, s. 348) och rådets ståndpunkt vid första behandlingen av den 6 juni 2013. Europaparlamentets ståndpunkt av den ... (ännu ej offentliggjord i EUT) och rådets beslut av den ...

⁽⁴⁾ EUT L 31, 6.2.2003, s. 18.

- (6) De medel som avdelas för Europeiska flyktingfonden samt för det europeiska stödkontoret för asylfrågor bör användas som stöd för medlemsstaternas ansträngningar för att genomföra de normer som fastställts för den andra etappen av det gemensamma europeiska asylsystemet, särskilt för de medlemsstater vars asylsystem utsätts för ett särskilt och oproportionellt hårt tryck, främst på grund av deras geografiska läge eller demografiska situation.
- (7) Mot bakgrund av resultaten från utvärderingarna av genomförandet av den första etappens instrument är det idag lämpligt att bekräfta de principer som ligger till grund för direktiv 2003/9/EG i syfte att säkerställa förbättrade mottagningsvillkor för personer som ansöker om internationellt skydd (nedan kallade *sökande*).
- (8) För att säkerställa att sökande behandlas lika i hela unionen bör detta direktiv vara tillämpligt under alla stadier och på alla typer av förfaranden som avser ansökningar om internationellt skydd, på alla platser och anläggningar där sökande tas emot och så länge som de får uppehålla sig på medlemsstaternas territorium i egenskap av sökande.
- (9) Vid tillämpningen av detta direktiv bör medlemsstaterna sträva efter att säkerställa att principerna om barnets bästa och familjens enhet följs fullt ut, i enlighet med Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, Förenta nationernas konvention från 1989 om barnets rättigheter samt Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna.
- (10) När det gäller behandlingen av personer som omfattas av tillämpningsområdet för detta direktiv är medlemsstaterna bundna av sina förpliktelser enligt de internationella rättsliga instrument som de är parter i.
- (11) Det bör fastställas normer för mottagande av sökande som är tillräckliga för att ge dem en värdig levnadsstandard och jämförbara levnadsvillkor i alla medlemsstater.
- (12) En harmonisering av sökandes mottagningsvillkor bör bidra till att begränsa sökandes sekundära förflyttningar på grund av att mottagningsvillkoren skiljer sig åt.
- (13) I syfte att säkerställa att alla som ansöker om internationellt skydd behandlas lika och för att garantera förenlighet med det befintliga unionsregelverket på asylområdet, särskilt med Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/95/EU av den 13 december 2011 om normer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer ska anses berättigade till internationellt skydd, för en enhetlig status för flyktingar eller personer som uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande, och för innehållet i det beviljade skyddet ⁽¹⁾ är det ändamålsenligt att utvidga tillämpningsområdet för det här direktivet så att det även omfattar personer som ansöker om subsidiärt skydd.
- (14) Mottagandet av personer med särskilda mottagandebehov bör vara en fråga av största vikt för nationella myndigheter i syfte att säkerställa att detta mottagande specifikt utformas för att möta deras särskilda mottagandebehov.
- (15) Förvar av sökande bör följa den grundläggande principen att en person inte får hållas i förvar av enbart det skälet att han eller hon ansöker om internationellt skydd, särskilt i enlighet med medlemsstaternas internationella rättsliga skyldigheter och med artikel 31 i Genèvekonventionen. Sökande får endast hållas i förvar under mycket klart definierade exceptionella omständigheter som fastställs i detta direktiv och med beaktande av principen om nödvändighet och proportionalitet, avseende såväl formerna för som syftet med, ett sådant förvar. En sökande som hålls i förvar bör ha faktisk tillgång till de nödvändiga förfarandegarantierna, som rättsmedel inför en nationell rättslig myndighet.
- (16) När det gäller de administrativa förfaranden som avser skälen för förvar innebär begreppet *tillbörlig skyndsamhet och noggrannhet* åtminstone en skyldighet för medlemsstaterna att vidta konkreta och meningsfulla åtgärder för att se till att den tid som behövs för att kontrollera skälen för förvar blir så kort som möjligt samt att det finns verkliga utsikter till att denna kontroll kan genomföras framgångsrikt på kortast möjliga tid. Förvar ska inte vara längre än den tid som rimligen behövs för att fullfölja de relevanta förfarandena.
- (17) De skäl för förvar som anges i detta direktiv påverkar inte andra skäl för förvar, däribland skäl för förvar inom ramen för straffrättsliga förfaranden, som är tillämpliga enligt nationell rätt, och som saknar samband med tredjelandsmedborgarens eller den statslösa personens ansökan om internationellt skydd.
- (18) Sökande som hålls i förvar bör behandlas med full respekt för den mänskliga värdigheten och deras mottagande bör utformas särskilt för att möta deras behov i denna situation. Medlemsstaterna bör särskilt se till att artikel 37 i 1989 års Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter tillämpas.

⁽¹⁾ EUT L 337, 20.12.2011, s. 9.

- (19) I vissa fall kan det i praktiken vara omöjligt att omedelbart säkerställa vissa garantier i fråga om mottagandet i förvar, t.ex. på grund av förvarsanläggningens geografiska läge eller specifika struktur. Alla undantag från dessa garantier bör dock vara tillfälliga och endast tillämpas under de omständigheter som anges i detta direktiv. Undantagen bör endast tillämpas under exceptionella omständigheter och bör vederbörligen motiveras med hänsyn till omständigheterna i det enskilda fallet, däribland hur mycket det tillämpade undantaget avviker från normen, dess varaktighet och hur det påverkar sökanden i fråga.
- (20) För att på ett bättre sätt säkerställa den sökandes fysiska och psykiska integritet bör förvar tillgripas som en sista utväg och får endast tillämpas sedan alla icke-frihetsberövande alternativa åtgärder till förvar vederbörligen prövats. Alla alternativa åtgärder till förvar måste respektera sökandes grundläggande mänskliga rättigheter.
- (21) För att säkerställa överensstämmelse med de förfarandegarantier som består av möjligheten att kontakta organisationer eller grupper av personer som tillhandahåller rättsligt bistånd, bör information ges om sådana organisationer och grupper av personer.
- (22) Vid beslut om inkvartering bör medlemsstaterna ta vederbörlig hänsyn till barnets bästa, liksom till sökandens särskilda omständigheter, när denne står i beroendeställning till familjemedlemmar eller andra nära släktingar, t.ex. ogifta underåriga syskon som redan befinner sig i medlemsstaten.
- (23) För att hjälpa sökande att bli självförsörjande och minska de stora skillnaderna mellan medlemsstaterna är det viktigt att fastställa tydliga regler för sökandes tillträde till arbetsmarknaden.
- (24) För att säkerställa att det materiella stödet till de sökande följer principerna i detta direktiv är det nödvändigt att medlemsstaterna fastställer en nivå för detta stöd på grundval av relevanta referenser. Det betyder inte att det belopp som beviljas bör vara det samma som för de egna medborgarna. Medlemsstaterna får behandla sökande mindre gynnsamt än de egna medborgarna enligt detta direktiv.
- (25) Möjligheterna att missbruka mottagningssystemet bör minskas genom att det preciseras under vilka omständigheter de materiella mottagningsvillkoren för sökande får inskränkas eller dras in, samtidigt som en värdig levnadsstandard säkerställs för alla sökande.
- (26) Det bör säkerställas att de nationella mottagningssystemen och samarbetet mellan medlemsstaterna när det gäller mottagning av sökande fungerar effektivt.
- (27) Lämplig samordning bör främjas mellan behöriga myndigheter vad gäller mottagande av sökande och harmoniska förbindelser mellan lokalsamhällen och förläggningar bör därför främjas.
- (28) Medlemsstaterna bör få införa eller bibehålla mer förmånliga bestämmelser för tredjelandsmedborgare och statslösa personer som söker internationellt skydd i en medlemsstat.
- (29) Medlemsstaterna uppmanas att tillämpa bestämmelserna i detta direktiv även i samband med förfaranden för att besluta om ansökningar om andra skyddsformer än de som föreskrivs enligt direktiv 2011/95/EU.
- (30) Genomförandet av detta direktiv bör utvärderas regelbundet.
- (31) Eftersom målet för detta direktiv, nämligen att fastställa normer för mottagandet av sökande i medlemsstaterna, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna och det därför på grund av detta direktivs omfattning och verkningar bättre kan uppnås på unionsnivå, kan unionen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går detta direktiv inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå detta mål.
- (32) I enlighet med den gemensamma politiska förklaringen från medlemsstaterna och kommissionen om förklarande dokument av den 28 september 2011 ⁽¹⁾, har medlemsstaterna åtagit sig att, i de fall detta är berättigat, låta anmälan av införlivandeåtgärder åtföljas av ett eller flera dokument som förklarar förhållandet mellan de olika delarna i direktivet och motsvarande delar i de nationella instrumenten för införlivande. Med avseende på detta direktiv anser lagstiftaren att översändandet av sådana dokument är berättigat.

⁽¹⁾ EUT C 369, 17.12.2011, s. 14.

- (33) I enlighet med artiklarna 1, 2 och 4a.1 i protokoll nr 21 om Förenade kungarikets och Irlands ställning med avseende på området med frihet, säkerhet och rättvisa, fogat till EU-fördraget och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget), och utan att det påverkar tillämpningen av artikel 4 i det protokollet deltar Förenade kungariket och Irland inte i antagandet av detta direktiv, som inte är bindande för eller tillämpligt på dem.
- (34) I enlighet med artiklarna 1 och 2 i protokoll nr 22 om Danmarks ställning, fogat till EU-fördraget och EUF-fördraget, deltar Danmark inte i antagandet av detta direktiv, som inte är bindande för eller tillämpligt på Danmark.
- (35) Detta direktiv står i överensstämmelse med de grundläggande rättigheter och principer som erkänns särskilt i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna. Direktivet syftar särskilt till att säkerställa full respekt för den mänskliga värdigheten samt till att främja tillämpningen av artiklarna 1, 4, 6, 7, 18, 21, 24 och 47 i stadgan, och måste genomföras i enlighet därmed.
- (36) Skyldigheten att införliva detta direktiv i nationell rätt bör endast gälla de bestämmelser som utgör en innehållsmässig ändring i förhållande till direktiv 2003/9/EG. Skyldigheten att införliva de oförändrade bestämmelserna följer av det direktivet.
- (37) Detta direktiv bör inte påverka medlemsstaternas skyldigheter vad gäller den tidsfrist för införlivande i nationell rätt av direktiv 2003/9/EG som anges i bilaga II del B.
- HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

KAPITEL I

SYFTE, DEFINITIONER OCH TILLÄMPNINGSSOMRÅDE

Artikel 1

Syfte

Syftet med detta direktiv är att fastställa normer för mottagande av personer som ansöker om internationellt skydd (nedan kallade *sökande*) i medlemsstaterna.

Artikel 2

Definitioner

I detta direktiv avses med

- a) *ansökan om internationellt skydd*: en ansökan om internationellt skydd enligt definitionen i artikel 2 h i direktiv 2011/95/EU.
- b) *sökande*: en tredjelandmedborgare eller statslös person som har ansökt om internationellt skydd som inte slutligt har avgjorts.
- c) *familjemedlemmar*: som familj till den sökande räknas följande medlemmar som befinner sig i samma medlemsstat av skäl som är knutna till ansökan om internationellt skydd, förutsatt att familjen bildades redan i ursprungslandet:
- Den sökandes make/maka eller hans/hennes ogifta partner i en stadigvarande relation, om ogifta par enligt den berörda medlemsstatens lag eller praxis behandlas på samma sätt som gifta enligt dess rätt rörande tredjelandmedborgare.
 - Underåriga barn till sådana par som avses i första strecksatsen eller till sökande, på villkor att de är ogifta, oavsett om de fötts inom eller utom äktenskapet eller adopterats enligt nationell rätt.
 - Fadern, modern eller annan vuxen som enligt den berörda medlemsstatens lag eller praxis ansvarar för sökanden, om sökanden är underårig och ogift.
- d) *underårig*: en tredjelandmedborgare eller statslös person under 18 år.
- e) *ensamkommande barn*: en underårig som anländer till medlemsstaternas territorium utan att vara i sällskap med en vuxen som enligt den berörda medlemsstatens lag eller praxis ansvarar för honom eller henne, och så länge den underårige inte faktiskt tas om hand av en sådan person; det gäller även en underårig som lämnas utan medföljande vuxen efter att ha anlånt till medlemsstaternas territorium.
- f) *mottagningsvillkor*: samtliga åtgärder som medlemsstaterna vidtar till förmån för de sökande i enlighet med detta direktiv.

- g) *materiella mottagningsvillkor*: mottagningsvillkor som omfattar inkvartering, mat och kläder och som tillhandahålls in natura, i form av ekonomiskt bidrag, kuponger eller en kombination av dessa tre, samt dagersättning.
- h) *förvar*: en medlemsstats kvarhållande av en sökande inom en särskild anläggning där den sökande är frångagen sin rörelsefrihet.
- i) *förläggning*: varje anläggning som används för kollektiv inkvartering av sökande.
- j) *företrädare*: en person eller organisation som av behöriga organ utsetts för att bistå och företräda ett ensamkommande barn i förfarandena enligt detta direktiv, för att tillgodose barnets bästa och vid behov företräda barnet rättsligt. Om en organisation utses till företrädare ska den utse en person som ansvarig för att uppfylla företrädarens ansvar för det ensamkommande barnet i enlighet med detta direktiv.
- k) *sökande med särskilda mottagandebehov*: en person som räknas som utsatt i enlighet med artikel 21 och som behöver särskilda garantier för att kunna tillvarata de rättigheter och fullgöra de skyldigheter som anges i detta direktiv.

Artikel 3

Tillämpningsområde

1. Detta direktiv ska tillämpas på alla tredjelandsmedborgare och statslösa personer som ansöker om internationellt skydd på

en medlemsstats territorium, inklusive vid gränsen, i dess territorialvatten eller i ett transitområde, så länge de får uppehålla sig på territoriet i egenskap av sökande, samt på familjemedlemmar, om de omfattas av en sådan ansökan om internationellt skydd enligt nationell rätt.

2. Detta direktiv är inte tillämpligt på ansökningar om diplomatisk eller territoriell asyl som lämnas in till medlemsstaternas beskickningar.

3. Detta direktiv ska inte tillämpas när bestämmelserna i rådets direktiv 2001/55/EG av den 20 juli 2001 om miniminormer för att ge tillfälligt skydd vid massiv tillströmning av fördrivna personer och om åtgärder för att främja en balans mellan medlemsstaternas insatser för att ta emot dessa personer och bära följderna av detta⁽¹⁾ tillämpas.

4. Medlemsstaterna får besluta att tillämpa detta direktiv vid behandling av ansökningar om andra skyddsformer än de som följer av direktiv 2011/95/EU.

Artikel 4

Mer förmånliga bestämmelser

Medlemsstaterna får införa eller bibehålla mer förmånliga bestämmelser om mottagningsvillkor för sökande och andra nära anhöriga till den sökande i samma medlemsstat när de är beroende av den sökande eller av humanitära skäl, förutsatt att dessa bestämmelser är förenliga med detta direktiv.

KAPITEL II

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER OM MOTTAGNINGSVILLKOR

Artikel 5

Information

1. Medlemsstaterna ska inom en rimlig tid, som inte får vara längre än 15 dagar, efter det att de som ansöker om internationellt skydd har lämnat in sina ansökningar informera dem åtminstone om fastställda förmåner och vilka skyldigheter de ska fullgöra för att komma i åtnjutande av mottagningsvillkoren.

Medlemsstaterna ska se till att de sökande informeras om organisationer eller grupper av personer som tillhandahåller särskilt rättsligt bistånd och om organisationer som kan bistå eller informera dem om gällande mottagningsvillkor, inklusive hälso- och sjukvård.

2. Medlemsstaterna ska se till att den information som avses i punkt 1 ges skriftligen och på ett språk som den sökande förstår eller rimligtvis kan förväntas förstå.

I förekommande fall kan sådan information även lämnas muntligen.

Artikel 6

Dokumentation

1. Medlemsstaterna ska se till att den sökande inom tre dagar efter det att ansökan om internationellt skydd lämnats in förses med ett dokument utfärdat i hans eller hennes eget namn som styrker hans eller hennes rättsliga ställning som sökande eller intygar att han eller hon får stanna på medlemsstatens territorium så länge ansökan inte har avgjorts eller håller på att prövas.

Om innehavaren inte har rätt att röra sig fritt inom hela eller delar av medlemsstatens territorium, ska dokumentet även styrka detta.

⁽¹⁾ EGT L 212, 7.8.2001, s. 12.

2. Medlemsstaterna får avstå från att tillämpa denna artikel om den sökande hålls i förvar samt vid prövning av en ansökan om internationellt skydd som gjorts vid gränsen eller i samband med ett förfarande för att fastställa den sökandes rätt att resa in på en medlemsstats territorium. I särskilda fall får medlemsstaterna under prövningen av en ansökan om internationellt skydd förse sökande med andra intyg som är likvärdiga med det dokument som avses i punkt 1.

3. Det dokument som avses i punkt 1 behöver inte styrka den sökandes identitet.

4. Medlemsstaterna ska vidta nödvändiga åtgärder för att förse sökande med det dokument som avses i punkt 1 och som ska vara giltigt lika länge som dessa har tillstånd att uppehålla sig på den berörda medlemsstatens territorium.

5. Medlemsstaterna får förse sökande med en resehandling om det uppkommer allvarliga humanitära skäl som kräver deras närvaro i en annan stat.

6. Medlemsstaterna får inte ställa krav på onödig eller oproportionell dokumentation eller andra administrativa krav på sökande innan de ges de rättigheter som de tillförsäkras enligt detta direktiv enbart av det skälet att de ansöker om internationellt skydd.

Artikel 7

Bosättning och rörelsefrihet

1. De sökande får röra sig fritt på värdmedlemsstatens territorium eller inom ett område som har anvisats dem av den medlemsstaten. Det anvisade området ska inte påverka den omistliga privatlivssfären och ska ge tillräckligt utrymme för att garantera tillträde till alla förmåner enligt detta direktiv.

2. Medlemsstaterna får besluta om var den sökande ska bosätta sig, av hänsyn till allmänintresse, allmän ordning eller, om det är nödvändigt, för en skyndsam prövning och effektiv uppföljning av hans eller hennes ansökan om internationellt skydd.

3. Medlemsstaterna får ställa som villkor för att bevilja de materiella mottagningsvillkoren att de sökande bosätter sig på en bestämd plats, vilken fastställts av medlemsstaterna. Ett

sådant beslut, som kan vara av allmän karaktär, ska fattas på individuell grund och fastställas i nationell rätt.

4. Medlemsstaterna ska se till att det finns möjlighet att bevilja tillfälliga tillstånd för de sökande att lämna den bosättningsort som anges i punkterna 2 och 3 och/eller det anvisade område som anges i punkt 1. Beslut ska fattas på individuell, objektiv och opartisk grund och ska motiveras om de går den sökande emot.

Den sökande ska inte behöva begära tillstånd för att infinna sig hos myndigheter eller domstolar om hans eller hennes närvaro är nödvändig.

5. Medlemsstaterna ska kräva att sökande underrättar behöriga myndigheter om sin aktuella adress och så snart som möjligt meddelar dessa myndigheter eventuell adressändring.

Artikel 8

Förvar

1. Medlemsstaterna får inte hålla en person i förvar av enbart det skälet att han eller hon är en sökande i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv .../.../EU av den om gemensamma förfaranden för att bevilja och återkalla internationellt skydd (*) (1).

2. Om det på grundval av en individuell bedömning av ett ärende visar sig nödvändigt får en medlemsstat besluta att ta en sökande i förvar, om mindre ingripande åtgärder inte kan tillämpas verkningsfullt.

3. En sökande får endast tas i förvar

a) i syfte att bestämma eller bekräfta sökandens identitet eller nationalitet,

b) i syfte att fastställa de faktorer som ansökan om internationellt skydd grundas på, som inte skulle kunna klargöras utan att ta den sökande i förvar, särskilt om det finns en risk för att sökanden avviker,

(*) Dok. 8260/13 [Asylprocedurdirektivet].

(1) EUT L ...

- c) som ett led i ett förfarande i syfte att avgöra om den sökande har rätt att resa in på territoriet,
- d) om han eller hon hålls i förvar på grund av ett förfarande för återvändande enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/115/EG av den 16 december 2008 om gemensamma normer och förfaranden för återvändande av tredjelandsmedborgare som vistas olagligt i medlemsstaterna ⁽¹⁾, för att förbereda återvändandet och/eller för att genomföra avlägsnandet och den berörda medlemsstaten på grundval av objektiva kriterier, inbegripet att han eller hon redan haft möjlighet att få tillgång till asylförfarandet, kan styrka att det finns rimliga skäl att anta att han eller hon ansöker om internationellt skydd enbart för att försena eller hindra verkställigheten av beslutet om återsändande,
- e) om det är nödvändigt för att skydda nationell säkerhet eller allmän ordning,
- f) i enlighet med artikel 28 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr.../... (*) om kriterier och mekanismer för att avgöra vilken medlemsstat som har ansvaret för att pröva en ansökan om internationellt skydd som en tredjelandsmedborgare eller en statslös person har lämnat in i någon medlemsstat ⁽²⁾.

Grunderna för förvar ska fastställas i nationell rätt.

4. Medlemsstaterna ska säkerställa att bestämmelser om alternativ till förvar, till exempel regelbunden rapportering till myndigheterna, ställandet av en finansiell säkerhet eller en skyldighet att stanna på en angiven ort, fastställs i nationell rätt.

Artikel 9

Garantier för sökande som tas i förvar

1. En sökande ska endast hållas i förvar så kort tid som möjligt, och ska hållas i förvar bara så länge grunderna i artikel 8.3 är tillämpliga.

De administrativa förfaranden avseende grunderna för förvar i artikel 8.3 ska utföras med tillbörlig skyndsamhet och noggrannhet. Förseningar i administrativa förfaranden som inte kan tillskrivas sökanden berättigar inte fortsatt förvar.

2. Beslut om förvar av sökande ska fattas skriftligen av rättsliga myndigheter eller förvaltningsmyndigheter. I beslutet om förvar ska de faktiska och rättsliga skäl beslutet grundar sig på anges.

⁽¹⁾ EUT L 348, 24.12.2008, s. 98.

(*) Dok. 15605/2/12 REV 2 [Dublinförordningen].

⁽²⁾ EUT L ...

3. Om beslut om förvar fattas av en förvaltningsmyndighet ska medlemsstaterna ombesörja att en snabb rättslig prövning av försvarsbeslutets laglighet utförs *ex officio* och/eller på begäran av den sökande. Om prövningen sker *ex officio* ska beslut därom fattas så snart som möjligt efter det att den sökande tagits i förvar. När den äger rum på begäran av den sökande ska beslut därom fattas så snart som möjligt efter det att de aktuella förfarandena inletts. Medlemsstaterna ska i detta syfte i nationell rätt fastställa den tidsfrist inom vilken den rättsliga prövningen *ex officio* och/eller den rättsliga prövningen på begäran av den sökande ska genomföras.

Om förvaret, som en följd av den rättsliga prövningen, konstateras vara olagligt, ska sökanden i fråga omedelbart friges.

4. Sökande som tagits i förvar ska omedelbart, på ett språk de förstår eller rimligtvis kan förväntas förstå, skriftligen underrettas om skälen för förvar och vilka förfaranden för överklagande av beslutet om förvar som anges i nationell rätt samt om möjligheten att begära kostnadsfritt rättsligt bistånd och biträde.

5. Förvaret ska omprövas av en rättslig myndighet med lämpliga tidsintervall, *ex officio* och/eller på begäran av den berörda sökanden, i synnerhet om personen hålls i förvar en längre tid, om det uppstår relevanta omständigheter eller kommer fram nya uppgifter som kan påverka förvarets laglighet.

6. Vid en rättslig prövning av beslutet om förvar enligt punkt 3 ska medlemsstaterna se till att de sökande har tillgång till kostnadsfritt rättsligt bistånd och biträde. Detta ska åtminstone innefatta förberedelse av de handlingar som krävs samt deltagande i förfarandet inför de rättsliga myndigheterna på den sökandes vägnar.

Kostnadsfritt rättsligt bistånd och biträde ska erbjudas av lämpligt kvalificerade personer i enlighet med vad som är godkänt eller tillåtet enligt nationell rätt, vars intressen inte står, eller kan komma att stå, i strid med den sökandes intressen.

7. Medlemsstaterna får också föreskriva att kostnadsfritt rättsligt bistånd och biträde ska ges

a) endast till personer som saknar tillräckliga tillgångar, och/eller

b) endast genom de tjänster som tillhandahålls av juridiska rådgivare eller andra rådgivare som genom nationell rätt särskilt har utsetts för att bistå och företräda sökande.

8. Medlemsstaterna får även
- införa belopps- och/eller tidsgränser för tillhandahållandet av rättsligt bistånd och biträde, förutsatt att dessa gränser inte godtyckligt begränsar tillgången till rättsligt bistånd och biträde,
 - när det gäller avgifter och andra kostnader, föreskriva att behandlingen av de sökande inte ska vara mer förmånlig än den behandling som de egna medborgarna vanligtvis får i frågor som gäller rättsligt bistånd.
9. Medlemsstaterna får begära att helt eller delvis få ersättning för beviljade kostnader om och när sökandens ekonomiska situation avsevärt har förbättrats eller om beslutet att bevilja sådana kostnader fattades på grundval av falska uppgifter från sökanden.
10. Förfarandena för tillgång till rättsligt bistånd och biträde ska fastställas i nationell rätt.

Artikel 10

Förhållanden för förvar

- Sökande ska, som regel, hållas i förvar i särskilda förvarsanläggningar. Om en medlemsstat inte kan tillhandahålla inkvartering i en särskild förvarsanläggning, utan måste använda fängelseanläggningar, ska sökande som hålls i förvar hållas avskilda från övriga interner och de förhållanden för förvar som föreskrivs i detta direktiv ska tillämpas.

Sökande som hålls i förvar ska i så stor utsträckning som möjligt hållas avskilda från andra tredjelandsmedborgare som inte lämnat in en ansökan om internationellt skydd.

När sökande inte kan hållas i förvar avskilda från andra tredjelandsmedborgare ska den berörda medlemsstaten säkerställa att de förhållanden för förvar som föreskrivs i detta direktiv tillämpas.

- Sökande som hålls i förvar ska ha tillgång till utomhusområden.

- Medlemsstaterna ska se till att företrädare för Förenta nationernas flyktingkommissarie (UNHCR) har möjlighet att kommunicera med och besöka de sökande under förhållanden som

respekterar avskildhet. Denna möjlighet ska även gälla för organisationer som på UNHCR:s vägnar, efter överenskommelse med den berörda medlemsstaten, är verksamma på medlemsstatens territorium.

- Medlemsstaterna ska se till att familjemedlemmar, juridiska rådgivare och personer som företräder berörda icke-statliga organisationer som erkänts av medlemsstaten i fråga ges möjlighet att kommunicera med och besöka de sökande under förhållanden som respekterar avskildhet. Begränsningar i tillträdet till försvarsanläggningar får endast införas om det enligt nationell rätt objektivt är nödvändigt av hänsyn till säkerhet, allmän ordning eller den administrativa driften av förvarsanläggningen, förutsatt att tillträdet inte begränsas mycket kraftigt eller omöjliggörs helt.

- Medlemsstaterna ska se till att sökande som hålls i förvar systematiskt tillhandahålls information som förklarar de regler som gäller för anläggningen och som beskriver deras rättigheter och skyldigheter på ett språk som de förstår eller rimligen kan förväntas förstå. Medlemsstaterna får avvika från denna skyldighet i vederbörligen motiverade fall under en rimlig period som ska vara så kort som möjligt om sökanden hålls i förvar vid en gränsövergång eller i ett transitområde. Denna avvikelse ska inte gälla i de fall som avses i artikel 43 i direktiv .../.../EU (*).

Artikel 11

Förvar av utsatta personer och sökande med särskilda mottagandebehov

- Hälsan, inklusive psykisk hälsa, hos sökande i förvar som är utsatta personer ska vara en fråga av största vikt för de nationella myndigheterna.

Om utsatta personer tas i förvar ska medlemsstaterna se till att de hålls under regelbunden uppsikt och ges lämpligt stöd med hänsyn till deras speciella situation, inklusive deras hälsa.

- Underåriga får tas i förvar endast som en sista utväg, sedan det har konstaterats att andra, mindre ingripande alternativa åtgärder inte kan tillämpas verkningsfullt. Detta förvar ska begränsas till en så kort tid som möjligt, och alla åtgärder ska vidtas för att underåriga som hålls i förvar ska kunna frigges och placeras i inkvartering som är lämplig för underåriga.

De underårigas bästa, enligt artikel 23.2, ska vara en fråga av största vikt för medlemsstaterna.

(*) Direktivet i artikel 8 [Asylprocedurdirektivet].

Underåriga som hålls i förvar ska ha möjlighet att delta i fritidsverksamhet, inbegripet lekar, och fritidsaktiviteter som lämpar sig för deras ålder.

3. Ensamkommande barn får enbart tas i förvar under exceptionella omständigheter. Alla åtgärder ska vidtas för att frigge ensamkommande barn i förvar så snart som möjligt.

Ensamkommande barn får aldrig hållas i förvar i fängelseanläggningar. De ska i så stor utsträckning som möjligt inkvarteras i anläggningar med personal och utrustning som är anpassade till behoven hos personer i deras ålder.

Om ensamkommande barn hålls i förvar ska medlemsstaterna se till att de inkvarteras avskilt från vuxna.

4. Familjer som hålls i förvar ska erbjudas avskild inkvartering, så att de tillförsäkras ett lämpligt skydd för sitt privatliv.

5. Om kvinnliga sökande tas i förvar ska medlemsstaterna se till att de inkvarteras avskilt från manliga sökande, såvida de senare inte är familjemedlemmar och alla berörda personer samtycker.

Undantag från första stycket får även medges för användning av gemensamma utrymmen avsedda för fritidsverksamhet eller sociala aktiviteter, inklusive måltider.

6. Medlemsstaterna får avvika från punkt 2 tredje stycket, punkt 4 och punkt 5 första stycket i vederbörligen motiverade fall under en rimlig period, som ska vara så kort som möjligt, när sökanden hålls i förvar i vid en gränsövergång eller i ett transitområde, med undantag för de fall som avses i artikel 43 i direktiv .../.../EU (*).

Artikel 12

Familjer

Medlemsstaterna ska vidta lämpliga åtgärder till stöd för största möjliga sammanhållning inom de familjer som befinner sig på deras territorium, om det är den berörda medlemsstaten som tillhandahållit bostaden. Sådana åtgärder ska vidtas med sökandens medgivande.

Artikel 13

Hälsundersökningar

Medlemsstaterna får begära att sökande ska hälsundersökas av folkhälsoskäl.

(*) Direktivet i artikel 8 [Asylprocedurdirektivet].

Artikel 14

Underårigas skolgång och utbildning

1. Medlemsstaterna ska bevilja underåriga barn till sökande och underåriga sökande tillträde till utbildningssystemet på liknande villkor som de egna medborgarna, så länge som en utvisningsåtgärd mot dem eller deras föräldrar inte har verkställts. Sådan utbildning kan tillhandahållas på förläggningar.

Den berörda medlemsstaten får föreskriva att tillträdet ska begränsas till det offentliga utbildningssystemet.

Medlemsstaterna får inte vägra någon att fortsätta sin skolgång endast på grund av att den underårige har uppnått laglig myndighetsålder.

2. Tillträde till utbildningssystemet ska ges senast tre månader från den dag då ansökan om internationellt skydd lämnats in av den underårige eller på dennes vägnar.

Förberedande undervisning, inklusive språkundervisning, ska tillhandahållas för underåriga när det är nödvändigt för att underlätta deras tillträde till och deltagande i utbildningssystemet enligt punkt 1.

3. När tillträde till utbildningssystemet enligt punkt 1 inte är möjligt på grund av den underåriges särskilda situation ska medlemsstaten i fråga erbjuda annan form av undervisning i enlighet med nationell lag och praxis.

Artikel 15

Sysselsättning

1. Medlemsstaterna ska se till att sökande har tillträde till arbetsmarknaden senast nio månader efter det att de har lämnat in ansökan om internationellt skydd om ett beslut i första instans av den behöriga myndigheten inte har fattats och förseningen inte kan tillskrivas den sökande.

2. Medlemsstaterna ska, i enlighet med nationell rätt, besluta på vilka villkor sökanden kan beviljas tillträde till arbetsmarknaden, samtidigt som det säkerställs att sökanden får faktiskt tillträde till arbetsmarknaden.

Medlemsstaterna får av arbetsmarknadspolitiska skäl prioritera unionsmedborgare och medborgare från stater som är parter i avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och sådana tredjelandsmedborgare som är lagligen bosatta.

3. Tillträde till arbetsmarknaden får inte upphävas under överklagandeförfaranden, om ett överklagande av ett beslut om avslag i ett ordinarie förfarande har suspensiv verkan, fram till dess att ett avslag har meddelats i överklagandeärendet.

Artikel 16

Yrkesutbildning

Medlemsstaterna får ge sökande tillträde till yrkesutbildning oavsett om de har tillträde till arbetsmarknaden eller ej.

Tillträde till yrkesutbildning som är knuten till ett anställningsavtal är avhängigt av i vilken utsträckning den sökande har tillträde till arbetsmarknaden i enlighet med artikel 15.

Artikel 17

Allmänna bestämmelser om materiella mottagningsvillkor och hälso- och sjukvård

1. Medlemsstaterna ska se till att materiella mottagningsvillkor är tillgängliga för sökande när de ansöker om internationellt skydd.

2. Medlemsstaterna ska se till att de materiella mottagningsvillkoren ger de sökande en rimlig levnadsstandard som säkerställer deras uppehälle och skyddar deras fysiska och psykiska hälsa.

Medlemsstaterna ska se till att kraven på levnadsstandard även uppfylls för utsatta personer i enlighet med artikel 21, och för personer som hålls i förvar.

3. Medlemsstaterna får fastställa som villkor för att bevilja samtliga eller några av de materiella mottagningsvillkoren samt hälso- och sjukvård att de sökande inte har tillräckliga medel för att säkerställa en levnadsstandard som täcker deras behov i fråga om hälsa och uppehälle.

4. Medlemsstaterna får enligt bestämmelserna i punkt 3 kräva att de sökande täcker eller bidrar till kostnaderna för de materiella mottagningsvillkor och den hälso- och sjukvård som anges i detta direktiv om de har tillräckliga tillgångar, t.ex. om de har arbetat under en rimlig tidsperiod.

Om det framkommer att en sökande hade tillräckliga medel för att täcka materiella mottagningsvillkor och hälso- och sjukvård vid den tid då dessa grundläggande behov tillgodosågs, får medlemsstaterna begära att dessa återbetalas av den sökande.

5. Om en medlemsstat erbjuder materiella mottagningsvillkor i form av ekonomiskt bidrag eller kuponger ska beloppen bestämmas utifrån den eller de nivåer som medlemsstaten i fråga fastställt antingen genom lag eller praxis i syfte att säkerställa en rimlig levnadsstandard för de egna medborgarna. Medlemsstaterna får behandla sökande mindre gynnsamt än de egna medborgarna i detta avseende, särskilt om det materiella stödet delvis tillhandahålls in natura eller om syftet med dessa nivåer, när de tillämpas för de egna medborgarna, är att säkerställa en levnadsstandard som är högre än den som fastställs för sökande enligt detta direktiv.

Artikel 18

Närmare bestämmelser om materiella mottagningsvillkor

1. Om inkvartering tillhandahålls in natura bör den beviljas i en av, eller en kombination av, följande former:

- a) Anläggningar som används i syfte att hysa sökande under prövningen av en ansökan om internationellt skydd som lämnats in vid gränsen eller i transitområden.
- b) Förläggningar som garanterar en tillräcklig levnadsstandard.
- c) Privata hus, lägenheter, hotell eller andra lokaler som anpassats för sökande.

2. Utan att detta påverkar de särskilda förhållanden för förvar som föreskrivs i artiklarna 10 och 11 ska medlemsstaterna med avseende på sådan inkvartering som avses i punkt 1 leden a, b och c i den här artikeln se till att

- a) de sökande åtnjuter skydd för sitt familjeliv,
- b) de sökande har möjlighet att kommunicera med släktingar, juridiska rådgivare och företrädare för UNHCR och andra berörda nationella, internationella och icke-statliga organisationer och organ.

c) Familjemedlemmar, juridiska rådgivare och företrädare för UNHCR och berörda icke-statliga organisationer som erkänts av medlemsstaten i fråga ska ges tillträde för att biträda sökande. Detta tillträde får endast begränsas med hänsyn till säkerheten vid anläggningarna och för de sökande.

3. Medlemsstaterna ska ta hänsyn till särskilda faktorer som avser ålder och kön, och till utsatta personers situation i förhållande till andra sökande inom de anläggningar och förläggningar som avses i punkt 1 leden a och b.

4. Medlemsstaterna ska vidta lämpliga åtgärder för att förhindra misshandel och könsrelaterat våld, inklusive sexuellt tvång och sexuella trakasserier, inom de anläggningar och förläggningar som anges i punkt 1 leden a och b.

5. Medlemsstaterna ska, så långt det är möjligt, se till att vuxna sökande i beroendeställning, med särskilda mottagandebehov, inkvarteras tillsammans med vuxna nära släktingar som redan befinner sig i samma medlemsstat, och som enligt den berörda medlemsstatens lag eller praxis ansvarar för dem.

6. Medlemsstaterna ska se till att flyttning av sökande från en anläggning till en annan sker endast om det är nödvändigt. Medlemsstaterna ska ge de sökande möjlighet att underrätta sina juridiska rådgivare om förflyttningen och sin nya adress.

7. Personer som arbetar vid förläggningar ska ha lämplig utbildning och vara bundna av reglerna om tystnadsplikt, enligt nationell rätt, beträffande uppgifter som de får kännedom om genom sitt arbete.

8. Medlemsstaterna får låta de sökande delta i förvaltningen av de materiella resurserna och de icke-materiella aspekterna av livet vid förläggningen genom ett råd eller en rådgivande kommitté som företräder de som bor på förläggningen.

9. I vederbörligen motiverade fall får medlemsstaterna under en rimlig tidsperiod, som ska vara så kort som möjligt, undantagsvis fastställa materiella mottagningsvillkor som skiljer sig från dem som föreskrivs i denna artikel, om

a) det krävs en bedömning av den sökandes särskilda behov, i enlighet med artikel 22,

b) de normalt tillgängliga inkvarteringsmöjligheterna tillfälligtvis är uttömda.

Sådana avvikande villkor ska under alla förhållanden täcka grundläggande behov.

Artikel 19

Hälsa- och sjukvård

1. Medlemsstaterna ska se till att sökande får nödvändig hälso- och sjukvård som åtminstone ska innefatta akutsjukvård och nödvändig behandling av sjukdomar och allvarliga psykiska störningar.

2. Medlemsstaterna ska sörja för nödvändig läkarhjälp eller annan hjälp för sökande med särskilda mottagandebehov, inklusive lämplig psykisk vård när det behövs.

KAPITEL III

INSKRÄNKNING ELLER INDRAGNING AV MATERIELLA MOTTAGNINGSVILLKOR

Artikel 20

Inskränkning eller indragning av materiella mottagningsvillkor

1. Medlemsstaterna får inskränka eller i vederbörligen motiverade undantagsfall dra in materiella mottagningsvillkor om en sökande

a) lämnar den bostadsort som fastställts av den behöriga myndigheten utan att meddela denna eller om begärt tillstånd inte har erhållits, eller

b) underlåter att uppfylla sin anmälningsplikt eller att följa uppmaningar att tillhandahålla information eller komma till en

personlig intervju angående asylförfarandet under en rimlig period som fastställs i nationell rätt, eller

c) har lämnat in en efterföljande ansökan som avses i artikel 2 q i direktiv .../.../EU (*).

I fall enligt a och b ovan ska det, om den sökande spåras upp eller frivilligt anmäler sig till den behöriga myndigheten, fattas ett motiverat beslut baserat på orsakerna till försvinnandet angående återinförande av vissa av de, eller alla, materiella mottagningsvillkor som inskränkts eller dragits in.

(*) Direktivet i artikel 8 [Asylprocedurdirektivet].

2. Medlemsstaterna får också inskränka materiella mottagningsvillkor när de kan fastställa att sökanden utan giltigt skäl inte har lämnat in en ansökan om internationellt skydd så snart det varit praktiskt möjligt efter ankomsten till den medlemsstaten.

3. Medlemsstaterna får inskränka eller dra in materiella mottagningsvillkor om en sökande har undanhållit ekonomiska tillgångar och därför utan rätt fått del av materiella mottagningsvillkor.

4. Medlemsstaterna får fastställa sanktioner för allvarliga brott mot de regler som gäller för förläggningarna samt för grovt våldsamt uppträdande.

5. Beslut om inskränkning eller indragning av materiella mottagningsvillkor eller om sanktioner i enlighet med punkterna 1, 2, 3 och 4 i denna artikel ska fattas på individuell, objektiv och opartisk grund och innefatta en motivering. Beslut ska grundas på den berörda personens speciella situation, särskilt när det gäller personer som omfattas av artikel 21, med beaktande av proportionalitetsprincipen. Medlemsstaterna ska under alla omständigheter säkerställa tillträde till sjukvård i enlighet med artikel 19 och säkerställa värdiga levnadsvillkor för alla sökande.

6. Medlemsstaterna ska se till att materiella mottagningsvillkor inte inskränks eller dras in förrän ett beslut har fattats i enlighet med punkt 5.

KAPITEL IV

UTSATTA PERSONER

Artikel 21

Allmän princip

Medlemsstaterna ska i nationell rätt vid genomförande av detta direktiv beakta den speciella situationen för utsatta personer, såsom underåriga, ensamkommande barn, funktionshindrade, äldre, gravida, ensamstående föräldrar med underåriga barn, offer för människohandel, personer som lider av allvarliga sjukdomar, personer med psykiska störningar, samt personer som utsatts för tortyr, våldtäkt eller andra allvarliga former av psykologiskt, fysiskt eller sexuellt våld, t.ex. kvinnlig könsstympning.

Artikel 22

Bedömning av utsatta personers särskilda mottagandebehov

1. För ett effektivt genomförande av artikel 21 ska medlemsstaterna bedöma om en sökande ska anses vara en person med särskilda mottagandebehov. Medlemsstaterna ska också ange vilka dessa särskilda behov är.

Den bedömningen ska inledas inom rimlig tid efter det att en person har ansökt om internationellt skydd och kan integreras i befintliga nationella förfaranden. Medlemsstaterna ska se till att dessa särskilda mottagandebehov också tillgodoses, i enlighet med detta direktiv, om de framkommer i ett senare skede av asylförfarandet.

Medlemsstaterna ska se till att i det stöd som ges till sökande med särskilda mottagandebehov i enlighet med detta direktiv tas hänsyn till deras särskilda mottagandebehov under hela asylförfarandet, och att deras situation följs upp på lämpligt sätt.

2. Den bedömning som avses i punkt 1 behöver inte ha formen av ett administrativt förfarande.

3. Enbart utsatta personer i enlighet med artikel 21 får anses ha särskilda mottagandebehov och därigenom komma i åtnjutande av det specifika stöd som tillhandahålls i enlighet med detta direktiv.

4. Den bedömning som föreskrivs i punkt 1 ska inte påverka bedömningen av behovet av internationellt skydd enligt direktiv 2011/95/EU.

Artikel 23

Underåriga

1. Barnets bästa ska vara en fråga av största vikt för medlemsstaterna när de genomför bestämmelser som gäller underåriga i detta direktiv. Medlemsstaterna ska säkerställa en levnadsstandard som är lämplig för de underårigas fysiska, psykologiska, andliga, moraliska och sociala utveckling.

2. Vid bedömningen av ett barns bästa ska medlemsstaterna särskilt ta vederbörlig hänsyn till följande faktorer.

a) Möjligheterna till familjeåterförening.

b) Den underåriges välbefinnande och sociala utveckling, med särskild hänsyn till den underåriges bakgrund.

c) Säkerhets- och trygghetshänsyn, särskilt om det finns risk för att den underåriga är offer för människohandel.

d) Den underåriges åsikter, beroende på hans eller hennes ålder och mognad.

3. Medlemsstaterna ska se till att underåriga har möjlighet att delta i fritidsverksamhet, inbegripet lekar och fritidsaktiviteter, som lämpar sig för deras ålder inom de anläggningar och förläggningar som avses i artikel 18.1 leden a och b, samt i utomhusaktiviteter.

4. Medlemsstaterna ska se till att underåriga som varit utsatta för någon form av övergrepp, försummelse, utnyttjande, tortyr eller grym, omänsklig och förnedrande behandling eller som har drabbats av väpnade konflikter ges tillgång till rehabilitering, och se till att det ges tillgång till lämplig psykisk vård och till kvalificerad rådgivning när så behövs.

5. Medlemsstaterna ska se till att underåriga barn till sökande eller sökande som är underåriga inkvarteras med sina föräldrar, sina ogifta underåriga syskon eller med den vuxne som ansvarar för dem enligt den berörda medlemsstatens lag eller praxis, förutsatt att detta är till de berörda underårigas bästa.

Artikel 24

Ensamkommande barn

1. Medlemsstaterna ska så snart som möjligt vidta åtgärder för att se till att ensamkommande barn har en företrädare som biträder och hjälper dem att ta tillvara sina rättigheter och fullgöra sina skyldigheter enligt detta direktiv. Det ensamkommande barnet ska genast underrättas om utnämningen av en företrädare. Företrädaren ska fullgöra sina uppgifter utifrån principen om barnets bästa enligt artikel 23.2 och ska besitta nödvändiga kunskaper för detta. För att kunna säkerställa den underåriges välbefinnande och sociala utveckling som avses i artikel 23.2 b, ska den person som agerar som företrädare endast bytas ut om det är nödvändigt. Organisationer eller personer vars intressen står i strid med, eller kan komma att stå i strid med, det ensamkommande barnets intressen, ska inte kunna utses till företrädare.

Behöriga myndigheter ska utföra regelbundna bedömningar, inbegripet vad gäller tillgången till nödvändiga medel för att biträda det ensamkommande barnet.

2. Ensamkommande barn som ansöker om internationellt skydd ska från den tidpunkt då de tillåts resa in på territoriet fram till dess att de måste lämna den medlemsstaten där ansökan om internationellt skydd gjordes eller prövas placeras

a) hos vuxna släktingar,

b) hos en fosterfamilj,

c) i förläggningar som utformats särskilt för underåriga, eller

d) i annan typ av inkvartering som är lämplig för underåriga.

Medlemsstaterna får placera ensamkommande barn som är 16 år eller äldre i förläggningar för vuxna sökande, förutsatt att detta är till barnets bästa, enligt artikel 23.2.

I möjligaste mån ska syskon hållas samman, varvid den berörde underåriges bästa ska beaktas, särskilt hans eller hennes ålder och mognad. Ensamkommande barn ska byta inkvartering så sällan som möjligt.

3. Medlemsstaterna ska, där så krävs med hjälp av internationella eller andra berörda organisationer, börja spåra familjemedlemmar till ensamkommande barn så snart som möjligt sedan en ansökan om internationellt skydd har gjorts, samtidigt som det värnas om det ensamkommande barnets bästa. Om den underåriges eller dennes familjs liv eller fysiska säkerhet är hotade, särskilt om familjen har stannat i ursprungslandet, är det viktigt att se till att insamling, behandling och spridning av information om dessa personer sker konfidentiellt, för att inte riskera deras säkerhet.

4. Personal som arbetar med ensamkommande barn ska ha fått och ska fortsätta få lämplig utbildning om deras behov och vara bundna av reglerna om tystnadsplikt, enligt nationell rätt, beträffande uppgifter som de får kännedom om genom sitt arbete.

Artikel 25

Offer för tortyr och våld

1. Medlemsstaterna ska se till att personer som utsatts för tortyr, våldtäkt eller andra grova våldshandlingar erhåller nödvändig behandling för de skador som förorsakats av dessa gärningar, särskilt genom tillgång till lämplig medicinsk och psykisk behandling eller vård.

2. Personal som arbetar med offer för tortyr, våldtäkt eller andra grova våldshandlingar ska ha fått och ska fortsätta få lämplig utbildning om offrens behov och vara bundna av reglerna om tystnadsplikt, enligt nationell rätt, beträffande uppgifter som de får kännedom om genom sitt arbete.

KAPITEL V**ÖVERKLAGANDEFÖRFARANDE**

Artikel 26

Överklagandeförfarande

1. Medlemsstaterna ska se till att beslut i fråga om beviljande, indragning eller inskränkning av förmåner enligt detta direktiv eller beslut som fattas enligt artikel 7, som påverkar sökande individuellt, kan överklagas enligt de förfaranden som fastställts i nationell rätt. Åtminstone i sista instans ska möjlighet ges till överklagande eller prövning av de faktiska och rättsliga omständigheterna inför en rättslig myndighet.

Medlemsstaterna får föreskriva att kostnadsfritt rättsligt bistånd och biträde inte ska ges om en behörig myndighet anser att överklagandet eller prövningen saknar rimliga utsikter till framgång. I sådana fall ska medlemsstaterna se till att rättsligt bistånd och biträde inte inskränks godtyckligt och att sökandens faktiska tillgång till rättslig prövning inte begränsas.

2. I fall av överklagande eller prövning inför en rättslig myndighet som avses i punkt 1 ska medlemsstaterna se till att kostnadsfritt rättsligt bistånd och biträde finns att tillgå på begäran i den mån det är nödvändigt för att säkerställa faktisk tillgång till rättslig prövning. Detta ska åtminstone innefatta förberedelse av de handlingar som krävs samt deltagande i förfarandet inför de rättsliga myndigheterna på den sökandes vägnar.

4. Medlemsstaterna får också

a) införa belopps- och/eller tidsgränser för tillhandahållandet av kostnadsfritt rättsligt bistånd och biträde, förutsatt att dessa gränser inte godtyckligt begränsar tillgången till rättsligt bistånd och biträde,

Kostnadsfritt rättsligt bistånd och biträde ska erbjudas av lämpligt kvalificerade personer i enlighet med vad som är godkänt eller tillåtet enligt nationell rätt, vars intressen inte står, eller kan komma att stå, i strid med sökandens intressen.

b) när det gäller avgifter och andra kostnader, föreskriva att behandlingen av de sökande inte ska vara mer förmånlig än den behandling som de egna medborgarna vanligtvis får i frågor som gäller rättsligt bistånd.

3. Medlemsstaterna får också föreskriva att kostnadsfritt rättsligt bistånd och biträde ska ges

a) enbart till dem som saknar tillräckliga tillgångar, och/eller

5. Medlemsstaterna får begära att helt eller delvis bli ersatta för beviljade kostnader om och när sökandens ekonomiska situation avsevärt har förbättrats eller om beslutet att godkänna sådana kostnader fattades på grundval av falska uppgifter från sökanden.

b) endast genom de tjänster som tillhandahålls av juridiska rådgivare eller andra rådgivare som genom nationell rätt särskilt har utsetts för att bistå och företräda sökande.

6. Förfarandena för tillgång till rättsligt bistånd och biträde ska fastställas i nationell rätt.

KAPITEL VI

ÅTGÄRDER FÖR ATT GÖRA MOTTAGNINGSSYSTEMET EFFEKTIVARE

*Artikel 27***Behöriga myndigheter**

Varje medlemsstat ska meddela kommissionen vilka myndigheter som ansvarar för att fullgöra skyldigheterna enligt detta direktiv. Medlemsstaterna ska också informera kommissionen om valet av ansvarig myndighet ändras.

*Artikel 28***System för styrning, tillsyn och kontroll**

1. Med vederbörlig hänsyn till sin konstitutionella struktur ska medlemsstaterna införa relevanta förfaranden för att se till att lämplig styrning, tillsyn och kontroll av nivån på mottagningsvillkoren upprätthålls.

2. Medlemsstaterna ska senast den ... (***) inlämna relevant information till kommissionen på det sätt som framgår av bilaga I.

*Artikel 29***Personal och resurser**

1. Medlemsstaterna ska genom lämpliga åtgärder se till att myndigheter och andra organisationer som ansvarar för genomförandet av detta direktiv har fått nödvändig grundläggande utbildning avseende både manliga och kvinnliga sökandes behov.

2. Medlemsstaterna ska tilldela nödvändiga resurser i anslutning till genomförande av detta direktiv i nationell rätt.

KAPITEL VII

SLUTBESTÄMMELSER

*Artikel 30***Rapportering**

Senast den ... (*) ska kommissionen rapportera till Europaparlamentet och rådet om tillämpningen av detta direktiv och föreslå nödvändiga ändringar.

Medlemsstaterna ska senast den ... (**) sända kommissionen all lämplig information för att utarbeta denna rapport.

Efter det att den första rapporten lagts fram, ska kommissionen minst en gång vart femte år rapportera till Europaparlamentet och rådet om tillämpningen av detta direktiv.

När en medlemsstat antar dessa bestämmelser ska de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. De ska även innehålla en uppgift om att hänvisningar i befintliga lagar och andra författningar till det direktiv som upphävs genom detta direktiv ska anses som hänvisningar till detta direktiv. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen ska göras och om hur uppgiften ska formuleras ska varje medlemsstat själv utfärda.

2. Medlemsstaterna ska till kommissionen överlämna texten till de huvudsakliga bestämmelser i nationell rätt som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.

*Artikel 31***Införlivande**

1. Medlemsstaterna ska sätta i kraft de bestämmelser i lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa artiklarna 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 30 och bilaga I senast den ... (***). De ska genast överlämna texten till dessa bestämmelser till kommissionen.

*Artikel 32***Upphävande**

Direktiv 2003/9/EG ska, i de medlemsstater som är bundna av det här direktivet, upphävas med verkan från och med den ... (****) utan att det påverkar medlemsstaternas skyldigheter vad gäller de tidsfrister för införlivande av direktivet i nationell lagstiftning som anges i bilaga II del B.

(*) 48 månader från och med dagen för ikraftträdande av detta direktiv.

(**) 36 månader från och med dagen för ikraftträdande av detta direktiv.

(***) 24 månader från och med dagen för ikraftträdande av detta direktiv.

Hänvisningar till det upphävda direktivet ska anses som hänvisningar till det här direktivet och ska läsas i enlighet med jämförelsetabellen i bilaga III.

(****) Dagen efter 24 månader från och med dagen för ikraftträdande av detta direktiv.

*Artikel 33***Ikraftträdande och tillämpning**

Detta direktiv träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Artiklarna 13 och 29 ska tillämpas från den ... (*).

*Artikel 34***Adressater**

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna i enlighet med fördragen.

Utfärdad i

På Europaparlamentets vägnar

...

Ordförande

På rådets vägnar

...

Ordförande

—

(*) Dagen efter 24 månader från och med dagen för ikraftträdande av detta direktiv.

BILAGA I

Formulär för medlemsstaternas rapportering av uppgifter enligt artikel 28.2

Efter det datum som avses i artikel 28.2 ska den information som medlemsstaterna ska inlämna till kommissionen inlämnas på nytt om det sker väsentliga ändringar i nationell lag eller praxis, som ersätter den tidigare lämnade informationen.

1. På grundval av artiklarna 2 k och 22, vänligen förklara de olika momenten för identifieringen av personer med särskilda mottagandebehov, inklusive i vilket skede detta förfarande inleds och hur bedömningen omsätts i olika åtgärder för att möta dessa särskilda behov, särskilt för ensamkommande barn, offer för tortyr, våldtäkt eller andra allvarliga former av psykologiskt, fysiskt eller sexuellt våld, samt offer för människohandel.
 2. Redogör utförligt för typ, benämning på och format för de dokument som avses i artikel 6.
 3. Avseende artikel 15, vänligen ange i vilken utsträckning de sökandes tillträde till arbetsmarknaden omfattas av särskilda villkor, och beskriv dessa begränsningar i detalj.
 4. Avseende artikel 2 g, vänligen ange hur de materiella mottagningsvillkoren tillgodoses (t.ex. vad som tillhandahålls in natura, genom ekonomiska bidrag, i kuponger eller som en kombination av dessa tre), och ange nivån på den dagersättning som betalas ut till sökande.
 5. Avseende artikel 17.5, vänligen redovisa i förekommande fall de referensnivåer som används för att bestämma storleken på ekonomiska bidrag till sökande enligt nationell lag eller praxis. Om sökande behandlas mindre gynnsamt än de egna medborgarna, förklara orsakerna till detta.
-

BILAGA II

Del A

Direktiv som upphävs

(som det hänvisas till i artikel 32)

Rådets direktiv 2003/9/EG

(EUT L 31, 6.2.2003, s. 18)

Del B

Tidsfrist för införlivande i nationell rätt

(som det hänvisas till i artikel 32)

Direktiv	Tidsfrist för införlivande
2003/9/EG	6 februari 2005

BILAGA III

Jämförelsetabell

Direktiv 2003/9/EG	Detta direktiv
Artikel 1	Artikel 1
Artikel 2 inledande fras	Artikel 2 inledande fras
Artikel 2 a	—
Artikel 2 b	—
—	Artikel 2 a
Artikel 2 c	Artikel 2 b
Artikel 2 d inledande fras	Artikel 2 c inledande fras
Artikel 2 d i	Artikel 2 ci första strecksatsen
Artikel 2 d ii	Artikel 2 c andra strecksatsen
—	Artikel 2 c tredje strecksatsen
Artikel 2 e, f och g	—
—	Artikel 2 d
Artikel 2 h	Artikel 2 e
Artikel 2 i	Artikel 2 f
Artikel 2 j	Artikel 2 g
Artikel 2 k	Artikel 2 h
Artikel 2 l	Artikel 2 i
—	Artikel 2 j
—	Artikel 2 k
Artikel 3	Artikel 3
Artikel 4	Artikel 4
Artikel 5	Artikel 5
Artikel 6.1–5	Artikel 6.1–5
—	Artikel 6.6
Artikel 7.1–2	Artikel 7.1–2
Artikel 7.3	—
Artikel 7.4–6	Artikel 7.3–5
—	Artikel 8
—	Artikel 9
—	Artikel 10
—	Artikel 11

Direktiv 2003/9/EG	Detta direktiv
Artikel 8	Artikel 12
Artikel 9	Artikel 13
Artikel 10.1	Artikel 14.1
Artikel 10.2	Artikel 14.2 första stycket
—	Artikel 14.2 andra stycket
Artikel 10.3	Artikel 14.3
Artikel 11.1	—
—	Artikel 15.1
Artikel 11.2	Artikel 15.2
Artikel 11.3	Artikel 15.3
Artikel 11.4	—
Artikel 12	Artikel 16
Artikel 13.1–4	Artikel 17.1–4
Artikel 13.5	—
—	Artikel 17.5
Artikel 14.1	Artikel 18.1
Artikel 14.2 första stycket, inledande fras, leden a och b	Artikel 18.2 inledande fras, leden a och b
Artikel 14.7	Artikel 18.2 c
—	Artikel 18.3
Artikel 14.2 andra stycket	Artikel 18.4
Artikel 14.3	—
—	Artikel 18.5
Artikel 14.4	Artikel 18.6
Artikel 14.5	Artikel 18.7
Artikel 14.6	Artikel 18.8
Artikel 14.8 första stycket, inledande frasen, första strecksatsen	Artikel 18.9 första stycket, inledande frasen, led a
Artikel 14.8 första stycket, andra strecksatsen	—
Artikel 14.8 första stycket, tredje strecksatsen	Artikel 18.9, första stycket, led b
Artikel 14.8 första stycket fjärde strecksatsen	—
Artikel 14.8 andra stycket	Artikel 18.9 andra stycket
Artikel 15	Artikel 19

Direktiv 2003/9/EG	Detta direktiv
Artikel 16.1 inledande fras	Artikel 20.1 inledande fras
Artikel 16.1 led a första, andra och tredje strecksatsen	Artikel 20.1 a, b och c
Artikel 16.1 led a andra stycket	Artikel 20.1 andra stycket
Artikel 16.1 b	—
Artikel 16.2	—
—	Artikel 20.2 och 20.3
Artikel 16.3–5	Artikel 20.4–6
Artikel 17.1	Artikel 21
Artikel 17.2	—
—	Artikel 22
Artikel 18.1	Artikel 23.1
—	Artikel 23.2–3
Artikel 18.2	Artikel 23.4
—	Artikel 23.5
Artikel 19	Artikel 24
Artikel 20	Artikel 25.1
—	Artikel 25.2
Artikel 21.1	Artikel 26.1
—	Artikel 26.2 - 26.5
Artikel 21.2	Artikel 26.6
Artikel 22	—
—	Artikel 27
Artikel 23	Artikel 28.1
—	Artikel 28.2
Artikel 24	Artikel 29
Artikel 25	Artikel 30
Artikel 26	Artikel 31
—	Artikel 32
Artikel 27	Artikel 33 första stycket
—	Artikel 33 andra stycket
Artikel 28	Artikel 34
—	Bilaga I
—	Bilaga II
—	Bilaga III

RÅDETS MOTIVERING

I. INLEDNING

Den 7 juni 2011 mottog rådet från kommissionen ett ändrat förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om normer för mottagande av asylsökande i medlemsstaterna (omarbetning) (11214/11). Kommissionen ändrade sitt ursprungliga förslag till omarbetning av direktivet om normer för mottagande av den 9 december 2008 (16913/1/08 REV 1), med beaktande av Europaparlamentets ståndpunkt vid första behandlingen, som antogs den 7 maj 2009 (9333/09), och de synpunkter som framförts av rådet.

För att undvika förseningar fastställde Europaparlamentet sin förhandlingsposition i fråga om kommissionens ändrade förslag genom att behandla det ändrade förslaget mot bakgrund av sin ståndpunkt vid första behandlingen om det ursprungliga förslaget.

Den 16 juli 2009 antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén ett yttrande om kommissionens ursprungliga förslag (SOC/332 – CESE 1209/2009). Kommittén beslutade den 26–27 oktober 2011 att inte lämna något nytt yttrande om det ändrade förslaget. Regionkommittén antog ett yttrande om det ursprungliga förslaget vid sitt plenarmöte den 6–7 oktober 2009 (CdR 90/2009 fin) och beslutade den 18 oktober 2011 att inte avge ett yttrande om det ändrade förslaget, utan att informera rådet om sina synpunkter i en skrivelse till rådets generalsekreterare (18840/11).

Vid mötet den 25–26 oktober 2012 bekräftade rådet en politisk överenskommelse om det ändrade förslaget (14112/1/12 REV 1).

I enlighet med protokoll nr 21 om Förenade kungarikets och Irlands ställning med avseende på området med frihet, säkerhet och rättvisa, fogat till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, deltar Förenade kungariket och Irland inte i antagandet av det omarbetade direktivet om normer för mottagande. Danmark deltar inte i antagandet av direktivet, som inte är bindande för eller tillämpligt på Danmark i enlighet med protokollet om Danmarks ställning.

II. FÖRSLAGETS SYFTE

I direktivet om normer för mottagande fastställs normer för mottagande av personer som ansöker om internationellt skydd. Omarbetningen av direktivet om normer för mottagande är ett av en rad asylrelaterade lagstiftningsförslag som lagts fram av kommissionen i enlighet med Europeiska rådets åtagande om att inrätta ett gemensamt europeiskt asylsystem senast 2012.

Omarbetningen av direktivet om normer för mottagande syftar till att säkerställa lämpliga och jämförbara normer för mottagande i de medlemsstater som är bundna av direktivet, respektera grundläggande rättigheter, med beaktande av den framväxande rättspraxisen vid Europeiska unionens domstol och Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna, samt säkerställa konsekvens med övriga asylinstrument.

III. ANALYS AV RÅDETS STÅNDPUNKT VID FÖRSTA BEHANDLINGEN

A. Allmänna iakttagelser

På grundval av kommissionens ändrade förslag har Europaparlamentet och rådet fört förhandlingar i syfte att nå en överenskommelse i samband med rådets ståndpunkt vid första behandlingen. Rådets ståndpunkt återspeglar till fullo den kompromiss som nåddes av de båda medlagstiftarna. Kompromissen säkerställer högre och mer harmoniserade normer för mottagande av personer som ansöker om internationellt skydd, särskilt för utsatta personer med särskilda mottagningsbehov. Samtidigt speglar kompromissen behovet av bestämmelser som möjliggör ett effektivt genomförande, med tanke på de olika nationella rättssystemen och bestämmelserna för att bekämpa missbruk av asylprocessen. Syftet med kompromissen är också att undvika onödiga administrativa och finansiella bördor för medlemsstaterna.

B. Nyckelfrågor

Genom den kompromisstext som återspeglas i rådets ståndpunkt vid första behandlingen anpassas det nu gällande direktivet ⁽¹⁾ när det gäller följande nyckelfrågor:

1. Definition av familjemedlemmar och gemensam inkvartering

Den kompromisstext som återspeglas i ståndpunkten vid första behandlingen innebär konsekvens mellan de olika asylinstrumenten genom att definitionen av familjemedlemmar anpassas till definitionen i det omarbetade skyddsdirektivet ⁽²⁾. Jämfört med definitionen i det nu gällande direktivet om normer för mottagande, som omfattar make/maka eller ogift partner och ogifta barn, utvidgas definitionen till att omfatta far, mor eller annan vuxen person som är ansvarig för den sökande, förutsatt att den sökande är underårig och ogift.

Vidare innehåller rådets ståndpunkt vid första behandlingen nya bestämmelser om gemensam inkvartering. För det första måste medlemsstaterna så långt som det är möjligt se till att beroende vuxna sökande med särskilda behov i samband med mottagandet inkvarteras tillsammans med nära vuxna släktingar som redan befinner sig i samma medlemsstat och som enligt lag eller nationell praxis i den berörda medlemsstaten ansvarar för dem. För det andra måste medlemsstaterna se till att underåriga barn till sökande eller sökande som själva är underåriga, förutsatt att det är till deras bästa, inkvarteras med sina föräldrar eller med den vuxne som ansvarar för dem eller med sina ogifta syskon.

2. Förvar

Genom den kompromisstext som återspeglas i ståndpunkten vid första behandlingen införs en omfattande rättslig ram, som styr förvar av personer som ansöker om internationellt skydd. Denna ram omfattar bestämmelser om skäl för kvarhållande, garantier till sökande som tas i förvar, förhållanden för förvar samt förvar av utsatta personer och personer med särskilda behov i samband med mottagandet.

2.1 Skäl för kvarhållande

Förteckningen över skäl för kvarhållande har utarbetats mot bakgrund av internationell rätt och rättspraxis vid Europeiska unionens domstol och Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna, med beaktande av medlemsstaternas behov av att effektivt motverka oskäligen ansökningar. Förteckningen består av de skäl för kvarhållande som finns med i rekommendationen från Europarådet, kompletterade av en hänvisning till förvar enligt Dublinförordningen. Rådets ståndpunkt innehåller även ett skäl för kvarhållande av personer som hålls i förvar inom ramen för ett återvändandeförfarande enligt direktivet om återvändande ⁽³⁾ för att förbereda återvändandet och/eller genomföra avlägsnandeprocessen. I sådana fall måste medlemsstaterna på grundval av objektiva kriterier – inbegripet att den sökande som hålls i förvar redan haft möjlighet att få tillgång till asylförfarandet – styrka att det finns rimliga skäl att anta att den sökande endast ansöker i syfte att försena eller hindra verkställigheten av beslutet om återvändande.

2.2 Garantier till asylsökande som tas i förvar

Mot bakgrund av de olika nationella rättssystemen innehåller den kompromisstext som återspeglas i ståndpunkten vid första behandlingen en bestämmelse om att medlemsstaterna måste sörja för en snabb rättslig prövning av lagligheten av kvarhållandet i förvar på beslut av en administrativ myndighet, antingen på eget initiativ eller på begäran av den person som ansökt om internationellt skydd. I fall av omprövning på eget initiativ måste beslut om omprövning fattas så snabbt som möjligt efter det att

⁽¹⁾ Rådets direktiv 2003/9/EG om miniminormer för mottagande av asylsökande i medlemsstaterna (EUT L 31, 6.2.2003, s. 18).

⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/95/EU om normer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer ska anses berättigade till internationellt skydd, för en enhetlig status för flyktingar eller personer som uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande, och för innehållet i det beviljade skyddet (EUT L 337, 20.12.2011, s. 9).

⁽³⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/115/EG om gemensamma normer och förfaranden för återvändande av tredjelandsmedborgare som vistas olagligt i medlemsstaterna (EUT L 348, 24.12.2008, s. 98).

den sökande tagits i förvar. I fall av omprövning på begäran av den sökande måste lagligheten av kvarhållandet i förvar underkastas en omprövning, som ska beslutas så snabbt som möjligt efter det att det relevanta förfarandet inletts. Medlemsstaterna måste i sin nationella lagstiftning fastställa den tidsfrist inom vilken omprövningarna måste genomföras.

För att säkerställa rätten till ett effektivt rättsmedel måste personer som ansöker om internationellt skydd som tagits i förvar omedelbart skriftligen underrättas om orsakerna till att de tagits i förvar och vilka förfaranden för överklagande av beslutet om förvar som anges i den nationella lagstiftningen samt om möjligheten att begära kostnadsfri juridisk rådgivning och rättegångsbiträde. Detta måste ske på ett språk som den sökande förstår eller rimligtvis kan förväntas förstå.

När det gäller tillgång till kostnadsfri juridisk rådgivning och rättegångsbiträde, anpassas genom ståndpunkten vid första behandlingen slutligen texten i direktivet om normer för mottagande till texten i det nu gällande direktivet om asylförfaranden⁽¹⁾, men utan en rimlighetsprövning för att bedöma huruvida kostnadsfri juridisk rådgivning och rättegångsbiträde måste ges med tanke på sannolikheten att omprövningen kommer att lyckas. Vidare anges det att kostnadsfri juridisk rådgivning och rättegångsbiträde måste tillhandahållas av lämpligt kvalificerade personer som inte befinner sig i intressekonflikt med den person som ansöker om internationellt skydd i enlighet med vad som är godkänt eller tillåtet i nationell lagstiftning.

2.3 Förhållanden för förvar

I bestämmelserna om förhållanden för förvar fastställs rättigheterna för personer som ansöker om internationellt skydd som tas i förvar med beaktande av asylpraxis. Mot denna bakgrund ska de sökande i regel hållas i förvar i särskilda mottagningslokaler. De sökande ska också i möjligaste mån hållas skilda från andra tredjelandsmedborgare. Sökande som hålls i förvar i fängelse måste alltid hållas skilda från brottslingar. Oberoende av deras förhållanden i samband med förvar, ska de sökande behålla de rättigheter som fastställs i direktivet, inbegripet rätten till personlig integritet när de kommunicerar med företrädare eller familjemedlemmar.

2.4 Förvar av utsatta personer och personer med särskilda behov i samband med mottagandet

Den kompromiss som återspeglas i ståndpunkten vid första behandlingen innehåller särskilda bestämmelser om förvar av utsatta personer och personer med särskilda behov i samband med mottagandet. Hälsan, inklusive den psykiska hälsan, hos sökande i förvar som är utsatta personer måste vara en prioritering för de nationella myndigheterna. Om utsatta personer tas i förvar, måste dessutom medlemsstaterna se till att de regelbundet övervakas och ges lämpligt stöd med hänsyn tagen till deras speciella situation, inklusive deras hälsa.

I enlighet med FN:s konvention om barnets rättigheter anges det att underåriga endast får tas i förvar som en sista utväg och att underåriga utan medföljande vuxen endast får tas i förvar under exceptionella omständigheter och aldrig i fängelse.

3. Tillträde till arbetsmarknaden

Genom den kompromisstext som återspeglas i ståndpunkten vid första behandlingen sänks tidsgränsen för tillträde till arbetsmarknaden för personer som ansöker om internationellt skydd från tolv till nio månader. Beslutet att ge tillträde tre månader tidigare grundar sig på två synpunkter som väger upp varandra, å ena sidan synpunkten att tidigare tillträde gör de sökande ekonomiskt oberoende tidigare, vilket minskar risken för utnyttjande på den svarta marknaden och behovet av offentligt stöd, samt att tidigare tillträde gör det möjligt för dem att integreras mer effektivt i värdssamhället, å andra sidan synpunkten att tidigare tillträde eventuellt gör det attraktivt för ekonomiska migranter som inte har rätt till internationellt skydd att försöka utnyttja asylsystemet.

⁽¹⁾ Rådets direktiv 2005/85/EG om miniminormer för medlemsstaternas förfaranden för beviljande eller återkallande av flyktingstatus (EUT L 326, 13.12.2005, s. 13).

4. Materiella mottagningsvillkor

Den kompromiss som återspeglas i ståndpunkten vid första behandlingen föreskriver att i fall där medlemsstater beviljar personer som söker internationellt skydd materiella mottagningsvillkor i form av penningbidrag eller kuponger, ska beloppen bestämmas utifrån de nivåer som medlemsstaten i fråga fastställt genom antingen lag eller praxis i syfte att garantera en skälig levnadsstandard för sina egna medborgare. Vidare anges att en medlemsstat får behandla asylsökande mindre gynnsamt än sina egna medborgare, särskilt om det materiella stödet delvis tillhandahålls in natura eller om syftet med de ovannämnda nivåer som tillämpas för de egna medborgarna är att garantera en levnadsstandard som är högre än vad som föreskrivs för personer som söker internationellt skydd.

Ståndpunkten vid första behandlingen medger även ett anpassat regelverk för att inskränka och dra in de materiella mottagningsvillkoren. Medlemsstaterna ska ge personer som söker internationellt skydd en värdig levnadsstandard. De får även inskränka eller i vederbörligen motiverade undantagsfall dra in de materiella mottagningsvillkoren, om den sökande lämnar sin bostadsort, inte anmäler sig på ett tillbörligt sätt eller har lämnat in en efterföljande ansökan. Det är även möjligt att inskränka de materiella mottagningsvillkoren, när en person inte har lämnat in en ansökan så snart som möjligt. Slutligen har medlemsstaterna i likhet med det gällande direktivet möjlighet att inskränka eller dra in villkoren, om en sökande har undanhållit ekonomiska resurser.

5. Utsatta personer med särskilda behov i samband med mottagandet

Den kompromiss som återspeglas i ståndpunkten vid första behandlingen anger att medlemsstaterna är skyldiga att bedöma utsatta personers särskilda behov i samband med mottagandet. Offer för kvinnlig könsstympning ska läggas till den icke uttömmande förteckningen över sårbara personer. För att undvika onödiga administrativa bördor anges dessutom att en sådan bedömning inte behöver ha formen av ett administrativt förfarande och att medlemsstaterna får integrera bedömningen i befintliga nationella förfaranden.

6. Kostnadsfri juridisk rådgivning och rättegångsbiträde

Personer som ansöker om internationellt skydd har rätt till tillgång till ett effektivt rättsmedel, när de överklagar beslut i fråga om beviljande, indragning eller inskränkning av förmåner och beslut i fråga om bosättning och rörelsefrihet. I dessa fall är villkoren för beviljande av kostnadsfri juridisk rådgivning och rättegångsbiträde samma som vid omprövning av beslut om förvar, med undantag för att medlemsstaterna får fastställa att kostnadsfri juridisk rådgivning och rättegångsbiträde inte ska ges om en behörig myndighet anser att överklagandet saknar rimliga utsikter till framgång.

7. Andra viktiga frågor

Andra viktiga frågor i rådets ståndpunkt vid första behandlingen där rådet och Europaparlamentet nådde en kompromiss är följande:

- Specifikation av "företrädarens" kvalifikationer för att underåriga utan medföljande vuxen i större utsträckning ska kunna ta tillvara sina rättigheter och uppfylla sina skyldigheter enligt direktivet om mottagningsvillkor.
- Medlemsstaterna får inte göra beviljande av mottagningsvillkor avhängigt av onödig eller oproportionerlig dokumentation eller andra administrativa krav.
- Medlemsstaterna ska ge personer som söker internationellt skydd nödvändig hälso- och sjukvård, som åtminstone ska innefatta akutsjukvård och nödvändig behandling av sjukdomar och allvariga psykiska störningar. Särskilt anges att medlemsstaterna ska sörja för nödvändig läkarhjälp eller annan hjälp för sökande med särskilda behov i samband med mottagandet, inklusive, vid behov, lämplig psykisk vård.

- Medlemsstaterna ska, vid behov med hjälp av internationella eller andra relevanta organisationer, börja spåra familjemedlemmar till underåriga utan medföljande vuxen så snart som möjligt efter det att en ansökan om internationellt skydd har gjorts, samtidigt som de underårigas grundläggande intressen tillgodoses.
- Medlemsstaterna ska se till att personer som utsatts för tortyr, våldtäkt eller andra grova våldshandlingar erhåller nödvändig behandling, särskilt genom tillgång till lämplig medicinsk och psykisk behandling eller vård. De som arbetar med sådana personer ska dessutom ha fått och fortsätta att erhålla lämplig utbildning och vara bundna av tystnadsplikt.
- Medlemsstaterna ska lägga fram information om genomförandet av direktivet, så att kommissionen kan övervaka dess genomförande.

IV. SLUTSATS

Rådets ståndpunkt vid första behandlingen återspeglar den kompromiss som med kommissionens hjälp nåddes i förhandlingarna mellan rådet och Europaparlamentet. Denna kompromiss bekräftas av en skrivelse från ordföranden för Europaparlamentets utskott för medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor (LIBE) till Corepers ordförande (13885/12). I denna skrivelse meddelar ordföranden för LIBE-utskottet att han kommer att rekommendera ledamöterna i utskottet och därefter plenarsammanträdet att vid Europaparlamentets andra behandling anta rådets ståndpunkt vid första behandlingen utan ändringar, med förbehåll för granskning av de båda institutionernas juristlingvister. Genom att ändra direktivet om mottagningsvillkor lägger Europeiska unionen ytterligare en viktig byggsten till grunden för upprättandet av ett gemensamt europeiskt asylsystem.
